

23-02-2022 | door: **Witold Kepinski**

Deel dit artikel: [f](#) [t](#) [in](#) [w](#)

Nieuw kapitaal voor mensgerichte AI-onderzoek in ELSA Labs

NWO en de Nederlandse AI Coalitie hebben de NWA-call 'Mensgerichte AI voor een inclusieve samenleving – naar een ecosysteem van vertrouwen' gelanceerd. Na een toetsing door een onafhankelijke NWO beoordelingscommissie zijn vijf projecten gehonoreerd. Onderzoekers uit kennisinstellingen en publieke en private organisaties gaan in ELSA Labs bijdragen aan kennis voor de ontwikkeling en de toepassing van betrouwbare, mensgerichte AI. In totaal hebben de projecten meer dan 10,9 miljoen euro toegewezen gekregen.

Het onderzoek wordt uitgevoerd binnen co-creatieve omgevingen. Deze zogenoemde [ELSA Labs](#) ('Ethical, Legal and Societal Aspects') zijn de plekken waar onderzoek naar technologische ontwikkelingen in samenhang met ethische, juridische, maatschappelijke en economische ontwikkelingen plaatsvindt. Het onderzoek op basis van de NWA-call 'Mensgerichte AI voor een inclusieve samenleving' moet de ontwikkeling ondersteunen van technologische innovaties die publieke waarden en grondrechten borgen, mensenrechten respecteren – waar mogelijk versterken – en op maatschappelijk draagvlak kunnen rekenen. Het onderzoek draagt aldus bij aan de bouw aan een ecosysteem van vertrouwen.

De projecten hebben een looptijd van vijf tot zes jaar. De toewijzingen zijn verdeeld over vier categorieën: Defensie, Justitie en Veiligheid, Cultuur en Media, en overige maatschappelijke uitdagingen. Overkoepelend hebben ze allemaal de 'Economie en Binnenlands Bestuur' thematiek. Deze projecten gaan samen een netwerkproject indienen in juni 2022. Dit netwerkproject heeft als doel het generaliseren van de onderzoeksresultaten en het opschalen van de oplossingen van de verschillende ELSA Labs, een learning community te genereren en een blauwdruk van een ELSA Lab te maken.

Emile Aarts, voorzitter van de werkgroep [Mensgerichte AI](#) van de NL AIC: "We feliciteren deze ELSA Labs van harte met de honorering en wensen hen veel succes toe bij het starten of verder uitbouwen van hun labs. We zien er naar uit samen met hen en de andere ELSA Labs in de learning community waardevolle kennis en ervaringen uit te wisselen om een snelle leercurve met de inzet van ELSA Labs te realiseren."

Initiatiefnemers van de call zijn de ministeries van Economische Zaken en Klimaat, Defensie, Justitie en Veiligheid, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

De volgende projecten zijn gehonoreerd:

Categorie 1: Economie, Binnenlands bestuur, Defensie

ELSA Lab Defence
dr. J. van Diggelen, TNO Den Haag

Artificiële Intelligentie (AI) speelt een cruciale rol binnen het Nederlandse Ministerie van Defensie om vrede en veiligheid te bieden. Voorbeelden zijn het mogelijk maken van snelle verwerking van big data en intelligente, onbemande robots. De introductie van AI-technologie in defensie roept ook tal van ethische, juridische en maatschappelijke vragen op, waaronder hoe AI systemen onder betekenisvolle menselijke controle kunnen worden gehouden, en hoe de menselijke maat te behouden bij het geven van autonomie aan machines. Het ELSA Lab Defensie adresseert deze vraag door een toekomstbestendig, onafhankelijk en consultatief ecosysteem te ontwikkelen voor verantwoord gebruik van AI in defensie.

Partners: TU Delft, Universiteit Leiden, T.M.C. Asser Instituut (UvA), De Haagse Hogeschool, Nederlandse Defensie Academie, Ministerie van Defensie, HCSS, HSD.

Categorie 2: Economie, Binnenlands bestuur, Justitie en Veiligheid

AI for Multi-Agency Public Safety issues (AI-MAPS)
dr. G. Jacobs, Erasmus Universiteit Rotterdam

Openbare veiligheid is van vitaal belang voor het functioneren van samenlevingen: Zonder veiligheid is er geen vrijheid, geen geluk en geen welvaart. Veiligheid is voor ons belangrijk en moet daarom door alle maatschappelijke partners gezamenlijk worden vormgegeven en in stand gehouden. Gegevens die door meerdere actoren worden gegenereerd, spelen een steeds belangrijkere rol bij de preventie, paraatheid en beperking van schade of rampen. De ontwikkeling van een ecosysteem van vertrouwen met betrekking tot AI-geassisteerde bevordering van de openbare veiligheid staat centraal in deze ELSA Lab-toepassing. In verschillende scenario's worden voordelen en waarborgen geanalyseerd tegen de achtergrond van een privaat-publiek-machine-agentschap.

Consortium: Erasmus Universiteit Rotterdam, TU Delft, TNO, Universiteit Leiden, De Haagse Hogeschool, Willem de Kooning Academie, Nederlandse Nationale Politie, Rotterdam Arts & Science Lab (RASL), Civic AI Lab, Deloitte, Google, SynthO, Oditty.ai, SIDN, Nokia, Nationale Politie Lab AI, UbiOps, Rathenau Instituut, PublicSonar, Woonstad Rotterdam, Nederlandse Politie Academie, CENTRIC, HSD, Impact Coalition Safety and Security, Axis Communication, Lanner.

Categorie 3: Economie, Binnenlands bestuur, Cultuur en Media

The AI, Media & Democracy Lab
prof. dr. mr. N. Helberger, Universiteit van Amsterdam

Consortium: Universiteit van Amsterdam, Hogeschool van Amsterdam, CWI, RTL, DPG Media, NPO, Beeld en Geluid, Media Perspectives, NEMO Kennislink, Waag Society, Gemeente Amsterdam, Ministerie van BZK, Commissariaat van de Media, Hogeschool Utrecht, Universiteit Utrecht, Cultural AI Lab, KB, BBC, Bayrischer Rundfunk AI Lab.

Categorie 4: Overige maatschappelijke uitdagingen

Artificial Intelligence for Sustainable Food Systems: the AI4SFS Laboratory
dr. V. Blok MBA, Wageningen University

Dit voorstel ontwikkelt verantwoorde en betrouwbare AI in duurzame voedselsystemen door middel van de ontwikkeling van een laboratorium waarin de ethische, juridische en sociale aspecten (ELSA) van AI worden onderzocht. We ontwikkelen (a) inzichten in de ELSA uitdagingen en kansen van AI in duurzame voedselsystemen, (b) ontwikkelen een ELSA lab methodologie (inclusief interventies, (ethische en juridische) richtlijnen en dialoog strategieën) om verantwoorde AI in de agri-food sector te realiseren, en (c) doen meerdere case studies van AI toepassingen waarin de ELSA aspecten worden geïntegreerd. Het ELSA lab wordt doorontwikkeld tot een onafhankelijke hub voor verantwoorde AI voor duurzame voedselsystemen.

Consortium: Wageningen University & Research, Aeres Hogeschool, Provincie Gelderland, Oost NL, Regio FoodValley, AI Hub Oost NL, FME, OnePlanet, ZLTO, FarmResult BV, ICT Campus Regio Foodvalley, Noldus Information Technology BV, VicarVision, ConnectedCare.

ELSA AI lab Northern Netherlands (ELSA-NN)

dr. M. Plantinga, Universitair Medisch Centrum Groningen

Het ELSA AI lab Noord-Nederland (ELSA-NN) wil bijdragen aan gezond leven, werken en ouder worden. Door onderzoek te doen naar culturele, ethische, juridische, sociaal-politieke en psychologische aspecten van gebruik van AI in verschillende besluitvormingscontexten en door deze kennis te integreren in een online ELSA AI hulpmiddel, wil ELSA-NN bijdragen aan kennis over betrouwbare mensgerichte AI en verantwoorde ontwikkeling en implementatie van gezondheidstechnologie innovaties, waaronder AI, in de Noordelijke regio bevorderen. Specifieke aandacht zal worden besteed aan perspectieven van lage sociaaleconomische status (SES) groepen, omdat gezondheidsverschillen tussen hoge en lage SES groepen wereldwijd toenemen waaronder ook in de Noordelijke regio.

Consortium: UMCG; DASH, Rijksuniversiteit Groningen, Hanze Hogeschool, SterkuitArmoede, Zorgbelang Groningen, Zorgbelang Drenthe, Science LinX, Artistic Research Community in the North, Aimeed, Gemeente Groningen, ZorgpleinNoord, Personalised & Connected Health (PCH) Ecosystem, Privacy1, 8Dgames, Syntho, Dhealth, Evidencio, Life Cooperative, AI hub Northern Netherlands, HANNN, University of Oxford, University of Southampton, SPRINT.